

DN og landbrugspolitikken

Dato: 14. juni 2026

DN Viborg vil gerne bidrage til udvikling af DN's landbrugspolitik. Hertil fremsender vi observationer, betragtninger og eksempler på høringssvar givet inden for de seneste måneder.

Vi har i Viborg Kommune på bare et par måneder her i april og maj set 8 ansøgninger om miljøgodkendelser for både udvidelser og nybyggeri af landbrugsproduktion. De fordeler sig på 4 svinefarme, 2 kvægfarme, 1 kyllingefarm og 1 med blandet produktion. Og vi kan ikke rigtig gøre noget.

Eksempelvis gives miljøtilladelse til en betydelig udvidelse Gravgårdsvej 4, som omfatter opførelse af en ny stald på ca. 3.900 m² samt en plads til kalvevogne. Det samlede anlæg bliver derefter på ca. 9.000 m² bebygget areal, hvortil kommer en ensilageplads. Se link:

<https://viborg.dk/media/1rzihgvy/16a-stk-4-miljoegodkendelse-gravgardsvej-4-8800-viborg.pdf>. Den ligger i vedtagne indsatsområder:

- 1) laget "lavbundsarealer, vedtaget
- 2) Udpegningskort 2023 - med potentielle effekter over 300 kg N for minivådområder
- 3) Følsomme indvindingsområder, vedtaget (MST)
- 4) område med særlige drikkevandsinteresser
- 5) Udbringningsarealer ligger i og lige udenfor OSD indvindingsoplande
- 6) indenfor laget Kommunale indsatsplaner for grundvandsbeskyttelse
- og 7) gården ligger i et indsatsområde med behov for målrettet kvælstofregulering 2026 på 40-45 %.

Der er altså alle grunde til at undgå en udvidelse af denne produktion med en ny stald på 3900 kvm plus kalvepladser. Vandværket gør indsigelse, og kommunen bemærker, at det skal gøres efter SDO-området omkring et vandværk håndteres gennem miljøbeskyttelsesloven, vandforsyningsloven og BNBO-bekendtgørelserne. Vores tanke er så, om vi også skal den vej, og give nogle muligheder for reguleringer ad den vej.

To aktuelle eksempler er en svinefarm ved Romlund – se bilag 1 – og en fjerkræproduktion Kardbyvej 33, Stoholm lige op til Tastum Sø området (signaturprojekt) – se bilag 2. Der skal her sikres en kobling til planloven og bestemmelserne for landzonen og udpegningen af områder til landbrug. Som nævnt har vi flere eksempler, hvis der er brug for yderligere. Der bør endvidere sikres en kobling til aktuelle natur- og miljøindsatser som f.eks. Grøn Trepart og lokal medindflydelse på udviklingen i det åbne land. Se også bilag 3.

Demokratisk indflydelse på placeringen af store husdyrbrug

Udviklingen i dansk landbrug går i retning af færre, men stadig større og mere industrialiserede husdyrbrug. Etablering eller væsentlig udvidelse af store husdyrbrug, har betydelige konsekvenser for naboer, landskaber, natur, vandmiljø og lokalsamfund. Alligevel har kommunalbestyrelser og lokalbefolkning i dag meget begrænsede muligheder for at påvirke, hvor disse anlæg placeres.

Dette står i kontrast til f.eks. planlægningen af større vedvarende energianlæg, hvor kommunerne gennem kommune- og lokalplanlægning har betydelig indflydelse på placering, afgrænsning og udformning. DN bør derfor arbejde for en reform af lovgivningen, så etablering af større industrielle husdyrbrug i højere grad sidestilles med andre anlæg, der har væsentlig betydning for omgivelserne.

I det følgende er der nogle forslag til en regulering af området.

1. Krav om kommunal planlægning

Etablering og større udvidelser af industrielle husdyrbrug bør kun kunne ske i områder, der på forhånd er udpeget i kommuneplanen efter en politisk proces med offentlig debat og høring.

2. Lokalplanpligt for store husdyrbrug

Store husdyrproduktionsanlæg bør være omfattet af lokalplanpligt, så kommunalbestyrelsen kan fastsætte krav til placering, afstande, landskabelig indpasning, trafikforhold, beplantning og miljøhensyn.

3. Strategisk sammenhæng med Den Grønne Trepert

Kommunerne bør kunne afvise eller begrænse nye store husdyrbrug i områder, der er udpeget til lavbundsprojekter, naturgenopretning, skovrejsning eller andre indsatser under Den Grønne Trepert. Det er uhensigtsmæssigt at placere anlæg, der forudsætter store arealer til foderproduktion og gylleudbringning, i områder hvor samfundet samtidig ønsker at reducere landbrugsdriften.

4. Styrket nabodemokrati

Lokalsamfund og naboer bør sikres tidlig information, offentlig høring og reelle klagemuligheder ved etablering af større husdyrbrug. Beslutninger med store konsekvenser for et lokalområde bør ikke alene bero på tekniske miljøgodkendelser.

5. Nationale afstandskrav

Der bør indføres minimumsafstande mellem store husdyrbrug og boliger, landsbyer, rekreative områder og værdifuld natur, på samme måde som der gælder afstandskrav for andre tekniske anlæg.

Begrundelse i forhold til Den Grønne Trepert

Den Grønne Trepert bygger på en ambition om mere natur, mindre næringsstofbelastning og en reduktion af landbrugets klimaaftryk. Denne udvikling bliver modarbejdet, hvis der samtidig åbnes mulighed for etablering af stadig større husdyrproduktionsanlæg uden lokal demokratisk indflydelse og uden hensyn til de langsigtede natur- og arealinteresser.

DN bør derfor arbejde for, at placeringen af store industrielle husdyrbrug fremover bliver et planlægningsmæssigt og politisk spørgsmål – ikke blot et spørgsmål om, hvorvidt et projekt kan opfylde de tekniske krav i husdyr- og miljølovgivningen. Dette vil styrke både lokaldemokratiet, naturbeskyttelsen og mulighederne for at realisere målene i Den Grønne Trepert.

Med venlig hilsen

John Hansen

Formand



**Danmarks
Naturfrednings
forening**

Viborg afdelingen

Mobil: +45 31310993

E-mail: jha@post6.tele.dk

Bilag 1. Høringssvar svinefarm Romlund

Bilag 2. Høringssvar fjerkræfarm Kardybvej 33

Bilag 3 Terrænregulering

Høringssvar ny svinefarm

Dato: 9. marts 2026

Til: Viborg Kommune

Hermed følger vores høringssvar til sagen: "Høring om ansøgning om § 16a miljøgodkendelse for etablering af griseproduktion på Bollervej 1B, 8831 Løgstrup." offentliggjort 5. februar 2026.

Indledningsvis vil vi gøre opmærksom på, at svinefarmen kommer til at ligge nabo til store naturværdier som Boller Krat og Fiskbæk å og ådal – områder som ikke bør påvirkes yderligere af ammoniak fra luften (deposition), eller belastes yderligere med næringsstoffer.

Vi er meget bekymret for en så stor produktions indvirkning lokalt på udvaskningen til Hjarbæk Fjord og helt generelt på den store negative indvirkning på klimaet. Der er et stort CO2 bidrag fra produktionen og et stort næringsstofbidrag, ikke mindst ammoniak, fra de store mængder gylle, der skal håndteres.

Det passer helt enkelt ikke ind i de helt aktuelle bestræbelser på at få livet tilbage i Hjarbæk Fjord og reducere erhvervets CO2 bidrag gennem arbejdet med den grønne trepart. Adressen Bollervej 1 er markeret på vedhæftede Mars-kort. Grønt område er DCE-forslag til 30% beskyttet natur. Heri er inkluderet Kommunens forslag til udtagning af Fiskbæk Å-dal. Med så stor en svineproduktion midt i det hele, risikerer man at omlægningsplanerne skal genbesøges for at nå reduktionsmålene.

Kort – vi mener ikke der er plads til en svinefarm det pågældende sted. (og nogen burde måske hviske landbruget i ørerne, at det er tiden at skifte til dyrkning af fødevarer frem for foder).

Subsidiært vil vi opfordre til meget skrappe krav til håndtering af gylle og til rensning af luft. Naturen er sårbar, og som nævnt ovenfor er der stort set ingen plads til yderligere nedfald af ammoniak og svovlforbindelser (lugtstoffer som bl.a. svovlbrinte).

Inden for relativt korte afstande har vi Hjarbæk Fjord, Skals Ådal, Mønsted og Daugbjerg kalkminer, Mønsted ådal og heden omkring Dollerup og Kongenshus. Og som vedhæftede kort viser, er der rigtig god mulighed for værdifuld natur i Fiskbæk Ådal.

For os handler det ikke blot om de nyeste teknologiske løsninger til rensning af luft og håndtering af gylle, men at der tænkes drift, vedligehold og kontrol ind i kravene.

Med venlig hilsen

John Hansen

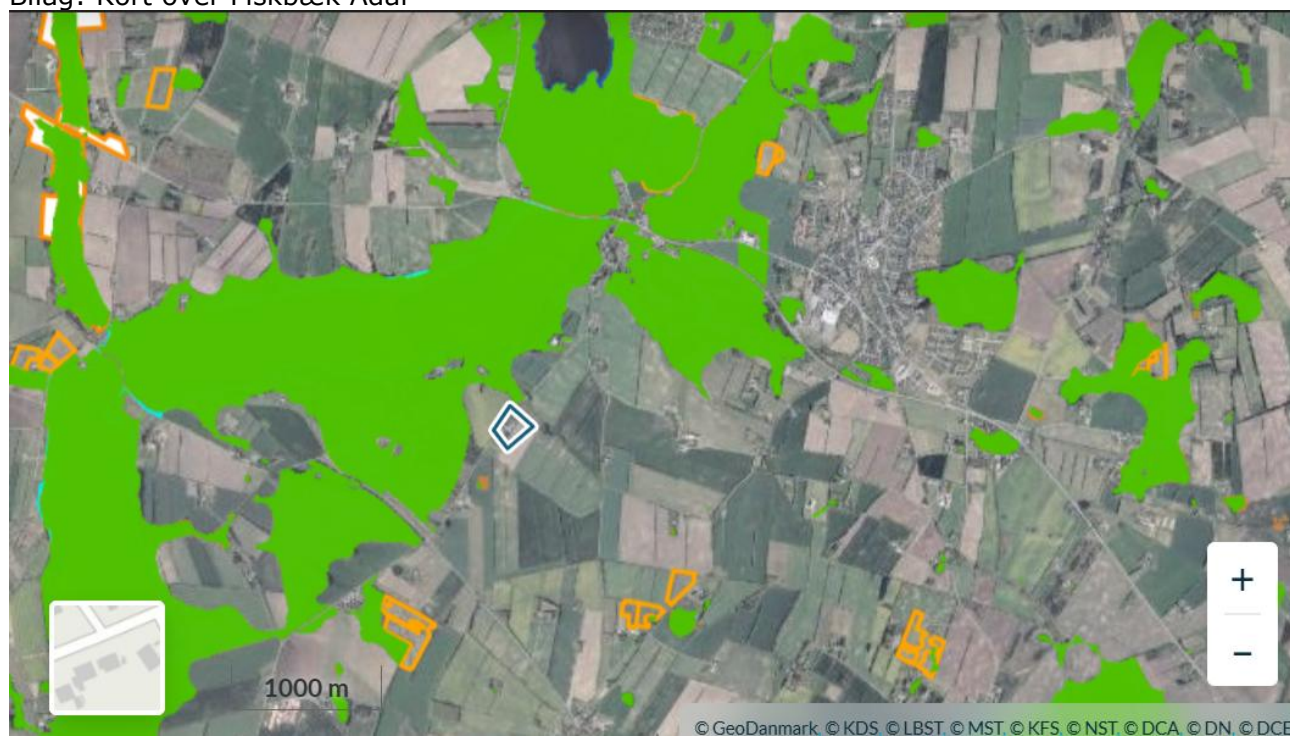
Formand

 Danmarks
Naturfredningsforening

Viborg afdelingen

Mobil: +45 31310993**E-mail:** jha@post6.tele.dk

Bilag: Kort over Fiskbæk Ådal



Høringssvar udvidelse af fjerkræproduktion

Dato: 8. juni 2026

Til: Viborg Kommune

Hermed følger vores høringssvar til sagen: "Høring forud for miljøgodkendelse af fjerkræproduktion på Kardybvej 33, 7850 Stoholm" offentliggjort 7. maj 2026.

Indledningsvis vil vi gøre opmærksom på, at produktionen med stor sandsynlighed kommer til at ligge nabo til store nye naturværdier som signaturprojekt Tastum Sø og til Skive Kommunes indvindingsområder til drikkevand.

Kardybvej 33 er beliggende i et kuperet område med udpræget landbrugsdrift og spredt bebyggelse. Nord for det planlagte anlæg ligger den afvandede Tastum Sø (som nævnt kommende signaturprojekt). Der er i forvejen høj husdyrtæthed, hvorfor der er krav om efterafgrøder. Området har derfor ikke brug for flere husdyr. En sådan udvidelse vil give en stigende udledning til vand miljøet og stigende lugt, hvilket vil indvirke på rekreative og naturmæssige værdier. Kortbilag over markudledninger viser en ganske stor risiko for udvaskning af kvælstof, så vi mener ikke der er plads til yderligere belastning med næringsstoffer.

Vi er meget bekymret for en så stor produktions indvirkning lokalt på udvaskningen til Skive Fjord og helt generelt på den store negative indvirkning på klimaet. Der er et stort CO2 bidrag fra produktionen og et stort næringsstofbidrag, ikke mindst ammoniak, fra de store mængder husdyrgødning, der skal håndteres.

Det passer helt enkelt ikke ind i de helt aktuelle bestræbelser på at få livet tilbage i Skive Fjord og reducere erhvervets CO2 bidrag gennem arbejdet med den grønne trepart.

Adressen Kardybvej 33 er markeret på vedhæftede Mars-kort.

Med venlig hilsen

John Hansen

Formand



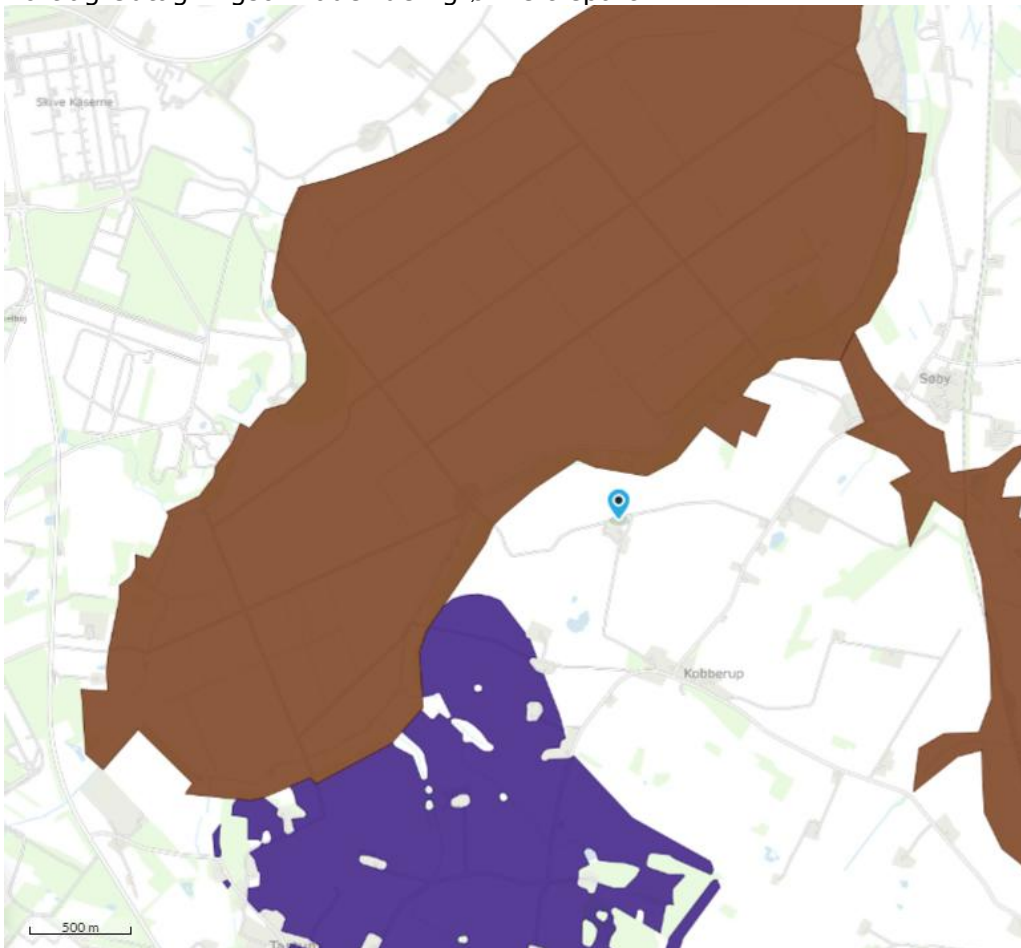
Danmarks
Naturfredningsforening

Viborg afdelingen

Mobil: [+45 31310993](tel:+4531310993)

E-mail: jha@post6.tele.dk

Kortlag Udtagningsområder den grønne trepart



Kortlag markudledning kvælstof



Markudledningskort 2...

- <50 %
- 50-75 %
- 75-100 %
- 100-125 %
- 125-150 %
- 150-200 %
- >200 %

Behov for skærpede regler for terrænregulering i landzonen

DN arbejder bl.a. for at beskytte Danmarks landskaber. Her er der et område i planlovgivningen, som efter vores opfattelse fortjener langt større opmærksomhed, nemlig landbrugets mulighed for omfattende terrænreguleringer uden krav om landzonetilladelse.

En lokal sag i Viborg Kommune illustrerer problemstillingen.

På en landbrugsejendom i landsbyen Knudby er der gennem en årrække foretaget omfattende jordopfyldning i en smeltevandsdal fra istiden. Dalen ligger i et bevaringsværdigt landskab, og der er tale om et grønt område centralt placeret midt i en landsby og tæt på nabobebyggelse. Se bilag med fotodokumentation.

Det oprindelige terræn er gradvist erstattet af en jordvold, som er op til ni meter høj, og det er vurderingen, at der indtil videre er dumpet 15 - 20.000 tons jord og andet materiale i istidsdalen. Angiveligt sker dumpningen med henblik på etablering af et maskinhus og arealer til henstilling af landbrugs- og entreprenørmaskiner.

Viborg Kommunes vurdering har været, at terrænreguleringen ikke kræver landzonetilladelse, fordi etablering af jordvolden ses som et landbrugsmæssige formål. På trods af omfattende naboprotester til kommunen og gentagne klager til Planklagenævnet er det ikke lykkedes for landsbyen at få stoppet jordopfyldningen.

Sagen rejser et principielt spørgsmål: Kan det virkelig være hensigten med planloven, at der uden landskabelig vurdering kan etableres meget store terrænændringer alene med henvisning til, at arealet fortsat anvendes til landbrug?

I praksis betyder den nuværende fortolkning, at der kan gennemføres terrænændringer, som både visuelt og landskabeligt har større betydning end mange andre projekter, der ellers ville kræve landzonetilladelse, naboorientering og mulighed for klage.

Når store terrænændringer kan gennemføres uden forudgående landskabelig vurdering, vil der ske en gradvis omformning af det åbne land, hvor, dale, bakker og kulturhistoriske landskaber forsvinder uden offentlig debat og uden mulighed for at afveje hensyn til natur, landskab og naboer.

Dette forekommer særligt problematisk i områder, der er udpeget som bevaringsværdige landskaber.

Derfor bør Danmarks Naturfredningsforening arbejde for:

1. Krav om tilladelse ved væsentlige terrænændringer

Der bør indføres nationale regler, som sikrer, at større terrænreguleringer altid kræver en myndighedsvurdering – uanset om arealet fortsat anvendes til landbrug.

2. Særlige regler i beskyttelsesværdige landskaber

I værdifulde landskaber bør større terrænændringer som udgangspunkt være tilladelsespligtige og underlægges en landskabelig konsekvensvurdering.

3. Klare grænser for højde og omfang

Der mangler i dag klare nationale kriterier for, hvornår en terrænregulering er så omfattende, at den ikke længere kan betragtes som en almindelig landbrugsmæssig disposition. Lovgivningen bør fastsætte objektive grænser for højde, volumen og areal.

4. Styrket nabobeskyttelse

Naboer bør orienteres om større terrænændringer og have mulighed for at gøre indsigelser, før indgrebet gennemføres. Når først tusindvis af tons jord er kørt på et areal, er skaden i praksis ofte uoprettelig.

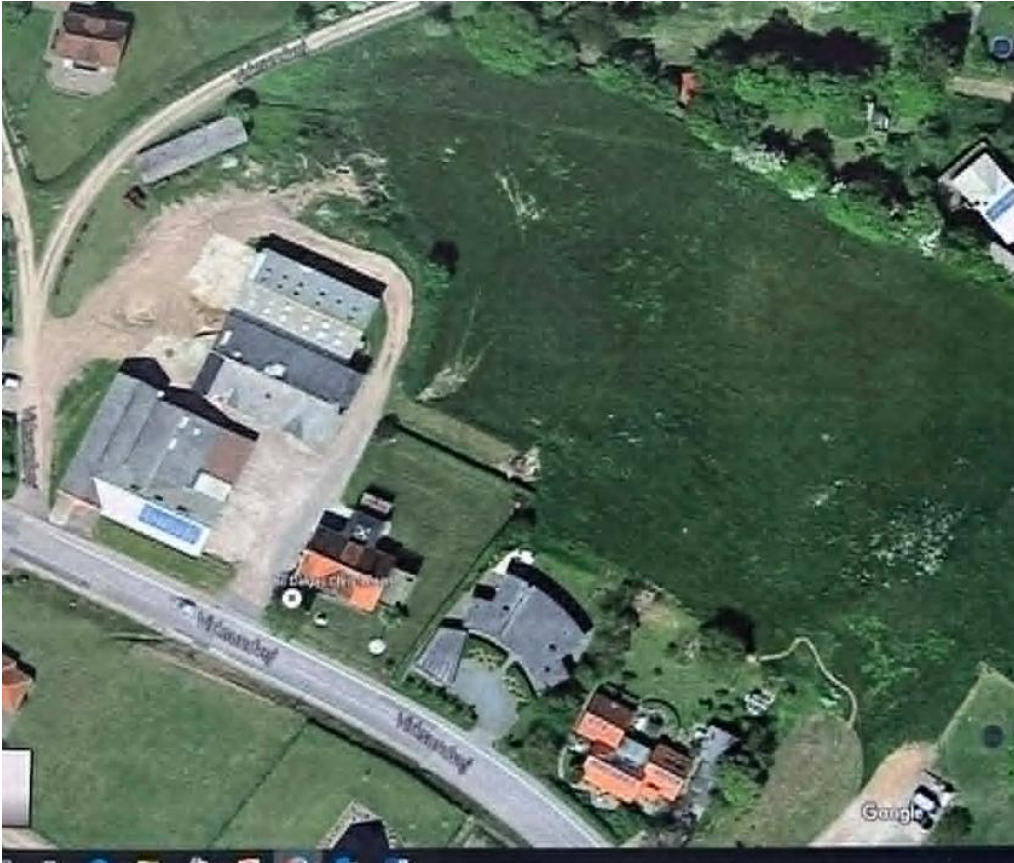
5. Bedre beskyttelse af landskabets geologi og kulturhistorie

Terrænformer er en vigtig del af Danmarks natur- og kulturarv. Istidslandskaber, ådale og karakteristiske terrænformer bør ikke kunne ændres væsentligt uden en konkret vurdering af konsekvenserne.

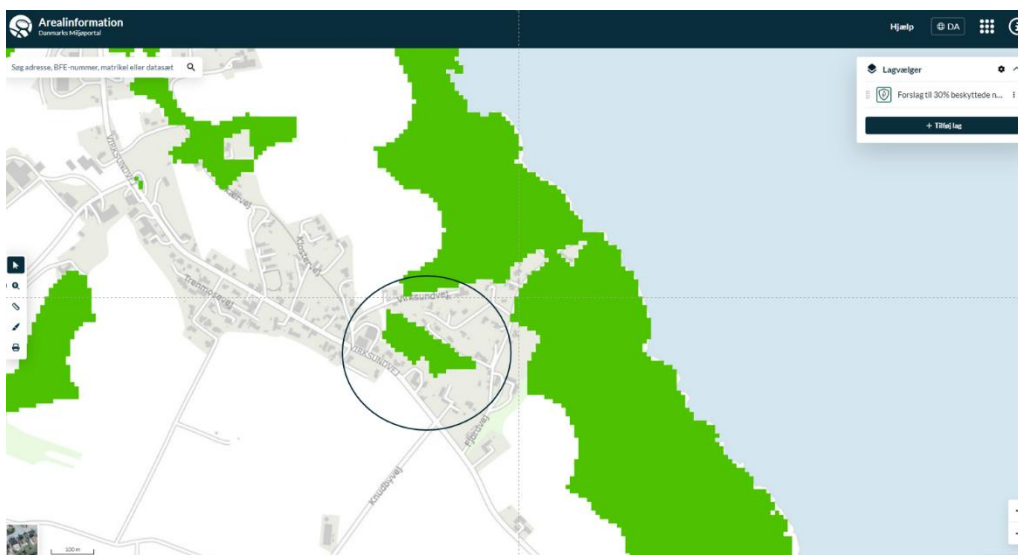
Dumpning af overskudjord fra byggerier m.m. må ikke ske på bekostning af de landskaber, som udgør en central del af Danmarks kulturarv. Hvis samfundet ønsker at beskytte de værdifulde landskaber, må beskyttelsen også omfatte de terrænændringer, som i dag kan gennemføres under henvisning til landbrugsmæssig drift.

Den lokale sag i Viborg Kommune viser, at der er behov for en politisk diskussion af, hvor grænsen går mellem almindelig landbrugsdrift og landskabsændringer af en sådan karakter, at offentligheden bør have mulighed for indsigt, indflydelse og klageadgang.

Fotodokumentation



Figur 1: Satellitfoto af det oprindelige landskab.



Figur 2: Der er tale om et grønt område, som ligger centralt placeret i Knudby mellem et boligområde og et sommerhusområde. Arealet ligger i et bevaringsværdigt landskab og er forslået af DCE som et beskyttet naturområde.



Figur 3: Udsigt til jordvolden fra sydøst. Nærmeste beboelse ligger ca. 12 meter fra jordvolden.



Figur 4: På trods af intensive protester fra naboer og lokalområde fortsætter dumpningen af jord i istidsdalen. Fotoet er fra den 11. juni 2026.